

fi vil således ikke overflødiggøre historisk findekunst.

Vagn Dybdahl

Bibliografi over H. P. Hansens trykte arbejder. (Bogtrykskolen i Herning, 1970). 75 s.

I festskriftet til museumsforstander H. P. Hansen fra 1949 offentliggjorde sønnen Vagn Lindbo Hansen en bibliografi over det store og spredte forfatterskab. Her er bibliografien genoptrykt, efter at der i den er indarbejdet en bibliografi for perioden 1949–66, der er udarbejdet af bibliotekar Hanne Arent og kun foreligger duplikeret. Systematikken i bibliografien er noget tvivlsom; men dette forhindrer ikke, at den vil kunne benyttes med udbytte, når man søger oplysninger om jysk bondekultur. Tvivlsom er dog nytten af listen over H. P. Hansens talløse lejlighedsartikler om almuefolk på deres runde dage. Listen er nemlig ordnet efter personnavne, mens indholdet ofte var koncentreret om et etnologisk forhold, som den pågældendes liv belyste; det havde været rimeligt at give et par stikord om kernen i artiklen.

Vagn Dybdahl

Vejledende Arkivregistraturer XIV. Asiatiske, vestindiske og guenesiske handelskompagnier. Ved J. O. Bro-Jørgensen og Aa. Rasch. (Rigsarkivet, 1969). 331 s.

Denne registratur omfatter de bevarede arkiver fra de handelskompagnier, der drev handel på de gamle tropekolonier i Indien, Guinea, Vestindien og faktoriet i Kina. Desuden er fortegnet arkivalierne fra det kongelige guvernement, der fra 1777 administrerede de indiske kolonier.

Registreringen af disse omfattende og i stort omfang vel bevarede arkiver – de omfatter ca. 100 hyldemeter – har stået på i meget lang tid, og adskillige arkivfolk har gennem tiderne været beskæftiget dermed. Den afgørende og afsluttende indsats er gjort af overarkivar Aa. Rasch og arkivar J. O. Bro-Jørgensen, der har haft arbejdet delt mellem sig.

Med registraturen er vejen lettet til et meget centralt stof til belysning af dansk koloni- og handelshistorie. Også for forskere fra de tidligere koloniområder vil materialet formentlig være af interesse. I øvrigt ligger enkelte dele af arkiverne stadig i Madras. Det gælder protokoller, brevbøger m. v. fra det tranquebarske arkiv. Andre papirer er så medtagne af opholdet i troperne og hjemtransporten i tidligere tiders fugtige træskibe, at de nu slet ikke kan bruges, uden at de smuldrer bort.

Men som hovedregel er det bevarede og velplejede arkivalier, der er tale om. Kompagniet behandlede sine papirer med omhu og akkuratease. Det er al ære værd, at dette vigtige materiale fra en eksotisk side af dansk historie er gjort lettere tilgængeligt i en tid med voksende interesse for koloni- og handelshistoriske studier.

H. P. Clausen

Sjællandske retsbetjentarkiver indtil 1919. Præstø amt. Foreløbige arkivregistraturer udgivet af Landsarkivet for Sjælland m. m. (Landsarkivet, 1970). 274 s.

Rækken af stencilerede, foreløbige registraturer over retsbetjentarkiver indtil 1919, opbevaret i det sjællandske landsarkiv, er nu fortsat med en registratur over retsbetjentarkiverne fra Præstø amt. Principperne for opstil-

lingen af materialet er de samme, som anvendtes i det første bind med de lollandske retsbetjentarkiver. Med instruktive kort er vist amtets jurisdiktioner i perioderne 1835-55 og 1898-1919. Desuden demonstreres et kort over de private birker disses indgreb i et gammelt herreds område.

H. P. Clausen

Erik Rasmussen: *Komparativ politik*. 1-2. (Gyldendal, 1968-69). 261, 381 s.

Dette 2-binds værk er tænkt »som grundlag for undervisningen af 1. dels statskundskabsstuderende og samfundsfagsstuderende.« Det er skrevet af en af pionererne inden for den danske statskundskab efter fagets formelle etablering som universitetsfag. Det bygger på professor Erik Rasmussens uddannelse som historiker, hans omfattende læsning af og indleven i den systematiske erkendelsesteoretiske og politologiske litteratur samt hans erfaringer under de første 10 års undervisning i statskundskab ved Aarhus Universitet. Betegnelsen 'lærebog' er derfor alt for snæver. Værket er desuden et vidnesbyrd om både Erik Rasmussens egen faglige udvikling og om udviklingen af statskundskab som universitetsfag i Danmark. En udvikling, som Erik Rasmussen og hans medarbejdere har sat deres tydelige præg på.

Dispositionen er klar. 1. bind indledes med en række definitioner og redegørelser for centrale erkendelsesteoretiske problemer, som er fælles for al samfundsforskning. Dernæst beskrives og overvejes 'Det politiske system', hvor Erik Rasmussen stort set følger David Easton. Bindet afsluttes med to afsnit om henholdsvis in-

teressegrupper- og organisationer og de politiske partier. 2. bind starter med 'græsrodderne' i et afsnit om vælgere og vælgeradfærd. Efter dette følger afsnit om repræsentationsorganet og regeringsorganet, mens sidste afsnit behandler 'Den retningsgivende funktion', dvs. hvad der til syvende og sidst kommer ud af al den adfærd inden for det politiske system, og hvad der betinger dette udfald.

Man kunne fristes til at karakterisere dispositionen som traditionel. Den er således i bedste overensstemmelse med den fremherskende tradition inden for amerikansk statskundskab: forestillingen om, at al magt og dynamik udgår fra folket, vælgerne, og at de af folket valgte repræsentanter ikke alene henter deres beføjelser fra, men også udelukkende handler under hensyntagen til folket. Endvidere bekræfter denne faglige tradition manges forestillinger om, at det repræsentative demokrati udgør højdepunktet af menneskelig opfindsomhed. Men inden for et dansk milieu er det i højeste grad utraditionelt at systematisere et stof så klart og konsekvent, som Erik Rasmussen gør det. Som en indføring i, hvorledes man især i USA har søgt at systematisere og kategorisere 'politik' som studieområde og fag, er værket en imponerende præstation. Imidlertid kunne man nok ønske – netop for en bog, der skal indføre studerende i statskundskabens labyrint – at Erik Rasmussen i højere grad havde medtaget og omtalt den ofte uklare og slet formulerede, men derfor ikke mindre udfordrende kritik, som gennem de sidste ti år er fremkommet mod denne fremherskende tradition.

Ikke fordi Erik Rasmussen er ensidig. Han redegør omhyggeligt for mangfoldigheden af anskuelsesmåder, forskningsstrategier og skoler. Men